

Eesti
Sotsialistliku Tööliste Partei
põhikiri.

Tallinn, 1926

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk Tallinnas, S. Tartu mnt. 61

125605

Eesti Sotsialistliku Töölise Partei põhikiri.

I. Partei eesmärk.

§ 1. Eesti Sotsialistliku Töölise Partei eesmärgiks on: arendada töötavate rahvahulkade poliitilist arusaamist ja klassiteadwust sotsialistliku demokraatia waimus;

organiseerida töötawaid rahwahulke oma poliitilisõigusliku, majandusliku ja kultuurilise järje parandamiseks ning juhtida töölisliikumist üldse;

ette walmistada töötawaid rahwahulke sotsialistlikule ühiskonnakorrale ja selgitada selle wajadust ning eeltingimusi;

kaitsta kõigekülgselt töötavate rahvahulkade kasusid.

II. Tegewusabinõud.

§ 2. Oma eesmärgi saawutamiseks Eesti Sotsialistlik Töölise Partei:

a) kogub andmeid igasuguste tööliste ellu puutuwate küsimuste kohta, töötab wälja ja esitab kawasid ja ettepanekuid nende küsimuste lahendamiseks ja otsib teid nende elluwiimiseks;

b) paneb toime kursusi, loenguid, kõnekoosolekuid, miitinguid, kontserte, näitemänge, piduõhtuid, jalutus- ja rongikäike ning wäljasõite;

c) korraldab loteriisid, näitemüüke ja korjandusi seaduses ettenähtud korras;

d) awab ja peab ülewal parteikoole, raamatukogusid, lugemistube, töölistamaju, teatriteid, mängu- ja spordiplatse, laulu- ja muusikakoore ning näiteseltskondi;

e) annab wälja ja kirjastab raamatuid, broschüüre, lendlehti, üleskutseid, häälekandjaid, ajalehti ja ajakirju, asutab raamatukauplusi ja trükkodasid;

f) paneb ametisse asjaajajaid, organisaatore, lektoreid, õigusteadlikke nõuandjaid ja arste;

g) korraldab ja kutsub kokku üldiseid ja kutselisi tööliste kongresse, konwerentse, päewi, koosolekuid ja wõtab osa teiste organisatsioonide poolt korraldatud samalaadilistest ettevõtetest.

III. Tegewuspiirkond ja õigused.

§ 3. Partei tegewuspiirkonnaks on Eesti Warariik.

§ 4. Parteil on kõik juriidilise isiku õigused: ta wõib omandada, pantida ja wõõrandada iga-sugust liikumat ja liikumata warandust, teha lepinguid, esineda kohtus nõudjana ja kostjana.

Parteil on pitsat partei ametliku nimetusega: Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei.

IV. Sissetulekud.

§ 5. Partei sissetulekuiks on:

a) liikme- ja sisseastumismaksud;

b) igasugused annetused, kingitused ja pärandused;

c) tulud partei ettevõtetest, nagu näitemüükidest, loteriidest, korjandustest, kirjanduse ja wäljaannete müügist, pidudest, kontsertidest ja koosolekutest;

d) kapitaalide protsendid;

e) mitmesugused teised juhuslikud sissetulekud.

V. Partei korraldus ja liikmed.

§ 6. Partei seisab koos kohalikkudest ühingutest, mis wõiwad koonduda partei ülesannete edukamaks täitmiseks maakonna- ja linnakomiteede alla. Ühingud ja komiteed on omas tegevuses iseseiswad partei programmi, põhikirja ja kongressi poolt kinnitatud kodukorra piires, kuid ettevõtted ja sammud, mis puutuwad kõiki

partei liikmeid wõi teisi partei komiteesid wõi ühinguid, on teostatawad ainult keskkomitee nõusolekul.

§ 7. Partei liikmeks wõib olla igaüks, kes tunnustab partei programmi, taktikat ja distsipliini ning on vähemalt 20-aastane. Iga partei liige peab olema ühe partei ühingu liikmeks.

VI. Partei juhtiwad keskorgaanid.

§ 8. Partei juhtiwaiks keskorgaanideks on: a) kongress ja b) keskkomitee.

A. Kongress.

§ 9. Partei kongress on partei kõrgem juhtiw orgaan. — Ta:

a) waatab läbi ja wõtab vastu keskkomitee, rewisjoni komisjoni ja teiste partei keskasutuste aruanded ning kinnitab nende eelarwed;

b) kinnitab partei programmi, põhikirja ja kodukorra ning muudab neid;

c) määrab partei taktika ja tegewuspõhijooned;

d) annab juhtnöõre keskkomiteele, kohalikkudele komiteedele, partei ühingutele ja teistele partei asutustele ning orgaanidele;

e) waatab läbi ja otsustab lõpulikult partei ühingute ja kohalikkude komiteede tegewuse lõpetamise küsimused kui ka liigete väljaheitmise kohta tõstetud kaebused;

f) walib keskkomitee, rewisjoni komisjoni ning kõigi teiste tema poolt loodud asutuste liikmed;

g) otsustab kõik teised tähtsamad partei elusse puutuwad küsimused, mis keskkomitee wõi kongressi enese poolt päewakorda wõetud.

§ 10. Partei kongressid on korralised ja erakorralised. Korralised kongressid kutsub kokku keskkomitee vähemalt üks kord aastas, erakorralised — tarbe järgi.

Kongressi aeg, koht ja päewakord teatatakse ühingutele vähemalt üks kuu enne kongressi ja awaldatakse partei häälekandjas.

Arukordsetel juhtumistel võib keskkomitee erakorralise kongressi kokku kutsuda lühema teatamisajaga, kuid niisugusel kongressil ei või otsustamisele tulla partei tegewuse lõpetamine, liikumata waranduse omandamine, wõõrandamine ega partei põhikirja ja programmi muutmise.

Keskkomitee on kohustatud kongressi kahe kuu jooksul kokku kutsuma, kui seda kirjalikult nõuab $\frac{1}{10}$ partei liigetest, $\frac{1}{4}$ partei ühinguist või rewisjoni komisjon. Ei täida keskkomitee seda nõudmist, siis kutsub kongressi kokku rewisjoni komisjon, kellel sel korral on kongressi kokkututsumiseks keskkomitee õigused.

§ 11. Kongressile saadawad partei ühingud iga 50 liikme või selle osa pealt ühe hääleõigusliku saadiku, kes walitakse ühingu üldkoosolekul. Alla 50-liikmelised ühingud saawad hääleõigusliku esituse ainult siis, kui neil on vähemalt 10 liiget, wastasel korral wõiwad nad kongressist osa wõtta ainult sõnaõigusega.

Peale selle on kongressil hääleõigus partei keskkomitee ja Riigikogu rühma liigetel, partei häälekandjate peatoimetajail, iga linna- ja maakonna komitee ühel esitajal ja iga maakonna ning linnaomawalitsuse esituskogu rühma ühel esitajal.

§ 12. Kongress on otsuswõimeline, kui on koos vähemalt üks wiieks hääleõiguslikke saadikuid. Jäab kongress saadikute wähese arwu pärast pidamata, siis peetakse kolme kuu kestes ära teistkordne kongress, mis on otsuswõimeline eelmise kongressi päewakorras olnud küsimuste kohta igasuguse osawõtjate arwu juures.

Otsused tehakse kongressil lihthäälteenamusega, wälja arwatud partei programmi ja põhikirja muutmise, liikumata waranduse omandamine, müümine ja pantimine ning partei tegewuse lõpetamine, milliste otsuste poolt peab olema vähemalt $\frac{2}{3}$ kõigist koosolewaist kongressi saadikuist. Kongressi käigu ja otsuste kohta kirjutatakse protokoll, millele alla kirjutawad:

a) kongressi juhatus ja

b) need saadikud, kes seda soowiwad.

B. Keskkomitee.

§ 13. Keskkomitee on partei esitaja ja tema tegewuse juhtija. Keskkomitee:

a) kannab hoolt ja wastutab kongressi otsuste täidesaatmise eest;

b) teeb partei nimel, käesolewast põhikirjast ja partei kongressi otsustest kinni pidades, igasuguseid lepinguid ja kaitseb igasugustes kohtuning ametasutustes, niihästi kogu partei kui ka tarbekorral üksikute osakondade ja ühingute seasdukslikka õigusi ja huwisid;

c) walitseb partei kesk-kassa üle;

d) lahendab tülisid partei kohalikkude komiteede ja ühingute wahel;

e) määrab partei häälekandjate toimetused;

f) otsustab partei ühingute ja komiteede asutamise ja sulgemise küsimused;

g) kinnitab ühingute otsused liigete wäljaheimise kohta;

h) ühtlustab ja ühendab kogu partei tegewust.

§ 14. Keskkomitee on vähemalt wiieliikmeline. Ta liigete ja nende kandidaatide arwu määrab kindlaks kongress. Keskkomitee liikmed ja nende kandidaadid walitakse kongressil partei liigete hulgast üheks aastaks. Liigete lahkumise puhul asuwad nende asemele kandidaadid kongressil määratud järjekorras. Keskkomitee liikmed jaotawad ametid eneste wahel ise ära. Keskkomitee asukoht on Tallinnas.

VII. Rewisjoni komisjon.

§ 15. Partei rewisjoni komisjoni walib kongress ühe aasta peale vähemalt kolm liiget ja sama palju kandidaate. Rewisjoni komisjon rewideerib keskkomitee kassat, raamatuid, sissetuleku ja wäljamineku tõendusi ja annab rewideerimisest aru järjekorralisele kongressile.

VII. Partei tegewuse lõpetamine.

§ 16. Partei lõpetamise otsustab kongress, kes ka partei waranduse saatuse ära määrab, mis-

juures wõlgade katmisest järele jäänud warandus wõidakse määrata ainult miskisugusele sotsialistlikule organisatsioonile wõi tööliste ühinguile wõi mingisuguseks kultuur-hariduslikuks otstarbeks.

Lõpetamise tegelikuks täidesaatmiseks walib kongress vähemalt kolmeliikmelise lõpetamiskomisjoni, kes keskkomiteelt kõik asjad wastu wõtab, wõlausaldajaid kõigiti rahuldada püüab, waranduse üle nimekirja kokku seab ja hiljemalt kuue kuu pärast oma töö lõpetamise tagajärgedest ametliku aruande parteid registreeriwale asutusele ette paneb ja sellest kuulutusega teatab liigetele ja kõigile, kellesse asi puutub.

IX. Partei ühingud.

A. Korraldus.

§ 17. Partei ühing korraldab parteilist tööd oma tegewuspiirkonnas ja lahendab kohaliku tähtsuse ning ulatusega küsimusi.

§ 18. Partei ühingud asutatakse keskkomitee nõusolekul. Ühing wõib tegewust alata, kui tal on vähemalt 5 liiget ja kui ta keskkomitee poolt on registreeritud seaduses ettenähtud korras.

Ühingul on pitsat oma nimetusega.

B. Liikmed ja liikmemaks.

§ 19. Liikmeid wõtab wastu ühingu üldkoosolek lihthäälteenamusega liikmekandidaatide hulgast ühingu juhatuse ettepanekul. Liikmekandidaadil peab olema kahe parteiliikme soovitus. Kandidaadiksoleku aeg kestab vähemalt ühe kuu. Partei liigetelt, kes elukoha muutmise tõttu ühest ühingust teise lähewad, ei nõuta kandidaadiks olemist.

§ 20. Iga liige maksab ühingu kassasse ühekordselt sisseastumismaksu ja liikmemaksu ühingu üldkoosoleku poolt määratud suuruses ja tähtaegadel.

Ühingu üldkoosolek wõib liikmemaksust wabastada liikmeid, kellel puudub tarwilik sissetulek.

Liikmemaksust läheb keskkomiteele 20% ja maakonna- või linnakomiteele, kellele ühing allub, — 10%; wastawa komitee puudumisel läheb keskkomiteele 30% liikmemaksust.

§ 21. Liige loetakse parteist lahkunuks:

a) kui ta kirjalikult või suusõnal oma lahkumisest on teatanud ühingu juhatusele, kus ta liikmeks oli;

b) kui ta ilma mõjuwate põhjusteta ei ole tasunud liikmemaksu kolme kuu jooksul maksu tähtjast arwates.

§ 22. Ühingu üldkoosolek võib parteist välja heita liikmeid, kelle tegewuse ta tunnustab parteile kahjulikuks. Liikme parteist väljaheitmise otsuse kinnitab partei keskkomitee. Väljaheidetud liikmel on õigus nõuda väljaheitmisküsimuse lõpulikule otsustamisele wõtmist ligemal partei kongressil.

D. Üldkoosolek.

§ 23. Ühingu üldkoosolek:

a) waatab läbi ja kinnitab ühingu juhatuse eelarwed ja aruanded;

b) otsustab kõik tähtsamad ühingu tegewusse puutuwad küsimused, eriti aga liigete wastuwõtmise ja väljaheitmise küsimused;

c) walib ühingu juhatuse ja rewisjoni komisjoni liikmed ning kongressi ja konwerentsi saadikud.

§ 24. Ühingu üldkoosolekud on korralised ja erakorralised. Korralise üldkoosoleku kutsub kokku ühingu juhatus vähemalt üks kord pooles aastas, erakorralised — tarwiduse järgi, kas enese algatusel, $\frac{1}{5}$ liigete, rewisjoni komisjoni või keskkomitee nõudmisel. Ei täida ühingu juhatus seda nõudmist kahe nädala jooksul, siis on nõudjal õigus koosolek kokku kutsuda omal algatusel. Üldkoosoleku kutse ühes päewakorraga saadetakse vähemalt üks nädal enne koosolekut liigetele kätte.

§ 25. Üldkoosolek on otsuswõimeline, kui on koos vähemalt üks kolmandik ühingu liigetest. Jääb koosolek wähese osawõtjate arwu pärast

pidamata, siis peetakse kuu aja jooksul teistkordne koosolek, mis on otsuswõimeline eelmise koosoleku päewakorras olnud küsimuste kohta igasuguse osawõtjate arwu juures.

Otsused tehakse lihthäälteenamusega, wälja arwatud liigete wäljaheitmise ja ühingu tegewuse lõpetamise küsimused, mille otsustamiseks on tarwilik $\frac{2}{3}$ häälteenamust.

E. Juhatus.

§ 26. Ühingu juhatus:

a) korraldab ja juhhib parteilist tegewust omas tegewuspiirkonnas;

b) seab kokku ühingu eelarwed ja aruanded ning esitab need üldkoosolekule kinnitamiseks;

c) wõtab wastu liikmemaksu ja teisi sissetulekuid partei heaks ja peab sellekohaseid arweid;

d) korraldab partei kirjanduse müüki ja laiali-laotamist;

e) paneb toime koosolekuid, miitinguid, loenguid, pidusid ja korraldab muid ettevõtteid ning kogub parteile uusi liikmeid;

f) teostab keskkomitee ja kohalikkude komiteede korraldusi ja ühingu üldkoosoleku otsusi.

§ 27. Ühingu juhatus on vähemalt kolmeliikmeline. Ta liigete ja nende kandidaatide arwu määrab kindlaks ühingu üldkoosolek. Juhatusel liikmed ja nende kandidaadid walitakse ühingu üldkoosolekul üheks aastaks. Ametid jaotawad juhatusel liikmed ise ära.

F. Rewisjoni komisjon.

§ 28. Ühingu rewisjoni komisjoni walib üldkoosolek üheks aastaks kolm liiget ja sama palju kandidaate. Komisjon rewideerib ühingu kasu- ja asjaajamist vähemalt kuue kuu tagant ja annab aru omast tegewusest ühingu üldkoosolekule.

G. Tegewuse lõpetamine.

§ 29. Partei ühing lõpetab tegewuse, kui liigete arw langeb alla wiie. Tegewuse lõpetamist

niise wõib otsustada ka ühingu üldkoosolek, wõi partei kongress.

Keskkomitee wõib ajutiselt sulgeda ühingu, kelle tegewuse ta leiab olevat parteile kahjuliku, kusjuures küsimus tuleb lõpulikule otsustamisele ligemal partei kongressil. Lõpetamisküsimuse arutamisel on suletawa ühingu esitajal kongressil sõnaõigus.

Lõpetamise tegelikuks täidesaatjaks walib sama orgaan, kes otsustab lõpetamisküsimuse, vähemalt 3-liikmelise lõpetamiskommisjoni, kes ühingu tegewuse lõpetamisest teatab wastawale kompetentsele walitsusasutusele ning annab oma tegewuse aruande ja ühingu kohustustest ülejäänud waranduse keskkomiteele üle. Kui ühing lõpetab tegewuse liigete wähesuse tõttu, siis täidab lõpetamiskommisjoni ülesandeid ühingu juhatus.

X. Partei kohalikud komiteed ja konwerentsid.

A. Komitee.

§ 30. Partei maakonna- ja linnakomiteed allu-
wad keskkomiteele. Nad juhiwad ja korralda-
wad parteilist tööd oma tegewuspiirkonnas.

§ 31. Partei maakonna- wõi linnakomitee asu-
tamise otsustab keskkomitee, kes korraldab asu-
tamiskonwerentsi wastawate ühingute esitajaist
ja registreerib komitee seaduses ettenähtud
korras.

Komiteel on pitsat oma nimetusega.

§ 32. Kohalik komitee:

a) ühtlustab ja juhib oma tegewuspiirkonnas
asuwate partei ühingute tegewust;

b) seab kokku eelarwed ja aruanded oma te-
gewuse üle ning esitab need konwerentsile ja
keskkomiteele;

c) korraldab ja juhib maakondlikku wõi üle-
linnalise ulatusega parteilisi ettewõtteid;

d) korraldab koosolekuid, miitinguid, loenguid
ja muid partei ettewõtteid;

e) annab välja ja laotab laiali parteilist kirjandust;

f) täidab konwerentsi otsusi ja keskkomitee korraldusi ning kõiki teisi parteilisi ülesandeid.

§ 33. Komitee on vähemalt wiieliikmeline. Ta liigete arwu määrab kindlaks konwerents. Komitee liikmed ja nende kandidaadid walitakse konwerentsil üheks aastaks. Komitee liikmed jaotawad ametid ise ära.

B. Konwerents.

§ 34. Kohalik konwerents:

a) waatab läbi ja kinnitab komitee aruanded ja eelarwed;

b) annab juhtnööre komiteele ta tegewuses;

c) walib kohaliku komitee ja rewisjoni komisjoni liikmed;

d) otsustab kõik muud küsimused, millel tähtsus ta piirkonnas asuwate partei ühingute kohta wõi parteilise töö kohta üldse.

§ 35. Korralise konwerentsi kutsub kokku vähemalt kord aastas, erakorralised — tarwiduse järgi komitee kas enese algatusel, ühe kolmandiku tema piirkonnas asuwate ühingute wõi keskkomitee nõudel. Konwerentsi kutsed ühes päewakorraga saadetakse kätte ühingutele vähemalt kuu aega enne konwerentsi.

Keskkomiteel on õigus konwerentsi omal algatusel kokku kutsuda.

§ 36. Kohalikule konwerentsile saadawad wastawale komiteele alluwad partei ühingud iga 25 liikme wõi selle osa pealt ühe hääleõigusliku saadiku, kes walitakse ühingu üldkoosolekul.

Peale selle on konwerentsil hääleõigus wastawa komitee liigetel ja komitee teegwuspiirkonnas asuwa iga omawalitsuse esituskogu rühma ühel esitajal.

§ 37. Konwerents on otsuswõimeline, kui on koos vähemalt $\frac{1}{5}$ hääleõiguslikkudest osawõtjatest. Otsused tehakse lihthäälteenamusega ja protokolleeritakse. Jääb konwerents osawõtjate wä-

hese arwu pärast pidamata, siis peetakse kahe kuu jooksul teistkordne konwerents, mis eelmise konwerentsi päewakorra kohta on otsuswõimeline igasuguse saadikute arwu juures.

§ 38. Konwerents walib rewisjoni komisjoni üheks aastaks kolm liiget ja sama palju kandidaate. Komisjon rewideerib komitee kassat ja asjaajamist vähemalt kord pooles aastas, ja annab omast tegewusest aru konwerentsile.

C. Kohaliku komitee tegewuse lõpetamine.

§ 39. Partei kohaliku komitee tegewuse lõpetamise küsimuse otsustab partei keskkomitee ja määrab ühtlasi lõpetamiskomisjoni. Ei ole kohalik komitee päri keskkomitee otsusega, siis võib keskkomitee ajutiselt katkestada kohaliku komitee tegewuse, kuna küsimuse lõpulikult otsustab ligem partei kongress. Kohustustest ülejäänud warandus läheb keskkomitee kasutada. Lõpetamisest teatab keskkomitee wastawale kompetentsele walitsusasutusele.

XI. Sektsioonid (osakonnad), toimkonnad ja komisjonid.

§ 40. Partei kongress ja keskkomitee, kohalik konwerents ja komitee, ühingu üldkoosolek ja juhatus wõiwad asutada nende wõimupiiri käiwate ülesannete täitmiseks sektsioone ehk osakondi (noorsoo-, nais-, kultuur-, näite-, muusika-, spordi-, karskus-) ja mitmesuguseid ajutisi wõi alalisi toimkondi ning komisjone (kirjandus-, organiseerimise-, kihutustöö, majanduse-, pidu-, maja-), kelle wõimupiirid, ülesanded, wahekorra teiste parteiliste orgaanidega ja kokkuseade ära määrawad need asutused, kes nad ellu kutsuwad. Samad asutused waliwad ka nende poolt asutatud toimkondade ja komisjonide liikmed. Alaliste toimkondade ja komisjonide liigete wolitused kestawad ühe aasta, ajutiste — ülesande lõpetamiseni, kuid mitte üle ühe aasta.

Tallinna-Haapsalu Rahukogu registreerimise osakond, läbi waadates awalikul kohtuistungil 15. juulil 1925. a. käesolewa põhikirja registreerimise asja, leidis, et see wastab praegu maks-watele registreerimise seaduste nõuetele, o t s u s - t a s :

Maha kustutada seltside, ühingute ja nende liitude nimekirjast „Eesti Sotsiaaldemokraatlik Tööliste Partei“ ja selle asemel registreerida „Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei“ uue põhikir-jaga, millest seaduslikus korras kuulutada.

Selle otsuse täitmiseks on „Eesti Sotsialistlik Tööliste Partei“ Tallinna-Haapsalu Rahukogus registreeritud seltside ja ühingute 1925. aasta registrisse nr. 805 all sisse kantud ja „Eesti Sot-sialistlik Tööliste Partei“ wõib oma tegewust alustada. Kulud 605 marga suuruses summas on tasatud.

Tallinnas, 18. juulil 1925. a.

Akti nr. 191¹.

Registreer. osakonna juhataja eest: (allkiri).

Sekretääri eest: (allkiri).

